

บทที่ 4

สรุปผลการดำเนินการมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการประตุน้ำท่าแห่งใหม่ จังหวัดพิจิตร สามารถสรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 เพื่อเสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบผลการดำเนินการติดตามตรวจสอบ และพิจารณาให้ข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

4.1. สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

โครงการประตุน้ำท่าแห่งใหม่ จังหวัดพิจิตร ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2567 โดยดำเนินการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ระยะดำเนินการ ดังนี้

4.1.1 ด้านทรัพยากรกายภาพ

สภาพภูมิประเทศ สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา และตัดแต่ง สนามหญ้า ต้นไม้ รวมถึงทำความสะอาดบริเวณโดยรอบพื้นที่ห้วงงานให้เกิดความสวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อย

ทรัพยากรดิน กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร จัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในตำบลวังอิทก ตำบลพันเสา ตำบลบ่อทอง อำเภอบางระกำ จังหวัดพิจิตร เรื่องการผลิตข้าวคุณภาพตามมาตรฐาน GAP ข้าว ครอบคลุมตั้งแต่การเตรียมดิน การจัดการน้ำ การจัดการศัตรูพืช การเก็บเกี่ยว การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว และการจัดการคุณภาพข้าวและห้ามใช้สารเคมีต้องห้ามตามประกาศของกรมวิชาการเกษตร อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร โดยการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร เรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การจัดการโรคและแมลง การผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ และน้ำหมักชีวภาพย่อยสลายฟางข้าว

ตะกอน ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง มีการสำรวจตะกอนแขวนลอยในแม่น้ำยม บริเวณด้านเหนือน้ำ และท้ายน้ำของโครงการ มาประกอบการพิจารณากำหนดแผนการขุดลอกตะกอนทรายหน้าประตุน้ำ เพื่อเป็นการปรับปรุงฟื้นฟูแหล่งน้ำ อีกทั้งสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ร่วมกับโครงการชลประทานพิจิตร มีการบริหารจัดการน้ำโครงการประตุน้ำท่าแห่งใหม่ โดยการติดตามข้อมูลปริมาณฝนและสถานการณ์น้ำท่า เพื่อควบคุมระดับการยกบานให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำในลำน้ำ และความต้องการใช้น้ำของเกษตรกรทั้งด้านเหนือน้ำและด้านท้ายน้ำ โดยคำนึงถึงความเร็วของกระแส น้ำ เพื่อลดปัญหาการกัดเซาะริมตลิ่ง พร้อมทั้งดูแลรักษาและบริหารจัดการน้ำ เมื่อช่วงฤดูฝนของปี 2568 ซึ่งจะมีการติดตามปริมาณตะกอนบริเวณประตุน้ำอย่างสม่ำเสมอ หากพบว่ามีการสะสมจำนวนมากจะดำเนินการขุดลอกตะกอนต่อไป

การชะล้างพังทลายของดิน สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ดำเนินการปลูกหญ้าบริเวณพื้นที่ลาดชันในบริเวณโครงการ เพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และทำให้ภูมิทัศน์เกิดความสวยงาม โดยจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษา รดน้ำและตัดแต่ง สนามหญ้า ให้มีความสวยงามอยู่เสมอ

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง มีการติดตามปริมาณน้ำท่าในแม่น้ำยมรายเดือน พบว่าในช่วงฤดูแล้งตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2567 ถึง กุมภาพันธ์ 2568 สถานี Y.42

(ด้านท้ายน้ำ) บริเวณอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีปริมาณน้ำอยู่ระหว่าง 10.62 – 474.68 ล้านลูกบาศก์เมตร

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทานร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร จัดกิจกรรมอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก เรื่องการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการใช้ปุ๋ยเคมีและยาฆ่าแมลง ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ เช่น ปุ๋ยหมัก, ปุ๋ยคอก ใช้การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) ปลูกพืชคลุมดินเพื่อช่วยรักษาความชื้นและลดวัชพืช พร้อมทั้งดำเนินร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติการผลิตและขยายชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ในการควบคุมศัตรูพืชในภาคการเกษตร ให้แก่เกษตรกรในตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร อีกทั้ง จะดำเนินการประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทั้ง 7 ตำบล ในการเพิ่มความเข้มงวดในการควบคุมการบริหารจัดการน้ำเสียและการจัดการขยะ นอกเหนือจากนี้ในการบริการจัดการน้ำ และ มีการระบายน้ำลงสู่ทางท้ายน้ำเพื่อรักษาสภาพลำนน้ำ และระบบนิเวศให้คงเดิมเหมือนก่อนมีโครงการ

คุณภาพน้ำใต้ดิน กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก จัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้การจัดการศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน (Integrated Pest Management: IPM) เพื่อเป็นการลดการใช้สารเคมีโดยการเท่าที่จำเป็นและเลือกใช้สารเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม ลดมลพิษในดิน น้ำใต้ดิน พร้อมดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติการผลิตและขยายชีวภัณฑ์ เพื่อใช้ในการควบคุมศัตรูพืชในภาคการเกษตร ให้แก่เกษตรกรในตำบลกำแพงดิน อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร จำนวน 12 คน อีกทั้งกรมชลประทานดำเนินการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน จำนวน 4 สถานี ในพื้นที่รับประโยชน์ ตั้งแต่ปี 2563 ถึง ปัจจุบันยังตรวจไม่พบสารฆ่าแมลงกลุ่มออร์กาโนคลอรีน

พื้นที่ชุ่มน้ำ ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการติดตามปริมาณน้ำท่าในแม่น้ำยมรายเดือน พบว่า ในช่วงฤดูแล้งตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2567 ถึง กุมภาพันธ์ 2568 ของสถานี Y.42 (ด้านท้ายน้ำ) บริเวณอำเภอโพธิ์ประทับช้าง จังหวัดพิจิตร มีปริมาณน้ำอยู่ระหว่าง 10.62 – 474.68 ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งอยู่ด้านท้ายน้ำยังคงมีปริมาณน้ำท่าในแม่น้ำยม เนื่องจากโครงการชลประทานพิจิตร มีการติดตามสถานการณ์น้ำในแม่น้ำยมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารจัดการน้ำในช่วงฤดูแล้งสอดคล้องและเหมาะสมในพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

4.1.2 ด้านทรัพยากรชีวภาพ

ป่าไม้ กรมชลประทานดำเนินการติดตามการปฏิบัติตามมาตรการฯ บริเวณพื้นที่ห้วยงานในเดือนมกราคม และมิถุนายน 2568 พบว่า บริเวณพื้นที่โครงการยังคงมีกิจกรรมและการใช้ประโยชน์ที่ดิน คือ พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ชุมชน เช่นเดิมกับในช่วงระยะก่อสร้าง อีกทั้งในปี 2568 กรมชลประทานร่วมมือกับคณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการสำรวจและตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่โดยรอบโครงการ โดยการแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชติ

สัตว์ป่า สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ดำเนินการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณพื้นที่ห้วยงานโดยการปลูกหญ้าบริเวณโดยรอบโครงการ พร้อมทั้งมีการจัดเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ที่โครงการ เพื่อคอยดูแลพื้นที่ และสอดส่องผู้ที่เข้ามายังโครงการไม่ให้กระทำอันตรายต่อสัตว์ป่า ซึ่งจากการลงพื้นที่ติดตามการปฏิบัติตามมาตรการฯ ในเดือนมกราคม และมิถุนายน 2568 ยังคงพบนกยาง ที่อาศัยอยู่บริเวณประตูระบายน้ำท่าแห และฝายปิดกั้นลำน้ำเดิม โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างสำนักบริหารโครงการ กรมชลประทาน ดำเนินการออกแบบสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านสัตว์ป่าที่พบบริเวณโครงการ โดยเฉพาะกลุ่มนกที่สำรวจพบในการศึกษา EIA

สิ่งมีชีวิตในน้ำ กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร ประชาสัมพันธ์ประกาศกำหนดฤดูน้ำแดงคุ้มครองฤดูสัตว์น้ำจืดมีไข่ วางไข่ และเลี้ยงตัวอ่อน ประจำปี 2568 เพื่อสร้างการรับรู้ให้กับชาวประมงที่เข้ามาทำการประมงในบริเวณประตูระบายน้ำท่าแห ถึงการใช้เครื่องมือจับสัตว์น้ำซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสัตว์น้ำในแหล่งน้ำดังกล่าว โดยการติดตั้งป้ายประชาสัมพันธ์ประกาศกำหนดฤดูน้ำแดงฯ บริเวณประตูระบายน้ำท่าแห พร้อมทั้งมีการออกตรวจสอบและควบคุมการใช้เครื่องมือประมงให้ถูกต้องตามกฎหมายประมงในพื้นที่บริเวณประตูระบายน้ำท่าแห และบริเวณลำน้ำสาขา ร่วมกับศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดพิษณุโลก ซึ่งดำเนินการแล้วจำนวน 4 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมีนาคม – พฤษภาคม และมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่แม่น้ำยมบริเวณเหนือ และท้ายประตูระบายน้ำท่าแห ได้แก่ กุ้งก้ามกราม จำนวน 400,000 ตัว ปลาสร้อย ปลาเทโพ ปลากดคัง ปลากุ้ย ปลาเค็มดำ และปลากดเหลือง รวมจำนวน 5,000 ตัว อีกทั้งมีการจัดทำประชาคมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำประกาศเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 การประมงและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 57 ราย ได้แก่ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ทั้ง 12 หมู่บ้านในตำบลกำแพงดิน ทั้งนี้ สำนักงานประมงจังหวัดพิจิตรจะได้ดำเนินการนำผลการประชาคมเข้าที่ประชุมคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดเพื่อประกาศเป็นเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำต่อไป นอกจากนี้สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 และโครงการชลประทานพิจิตร ดำเนินการติดตามตรวจสอบวัชพืช เศษไม้ เศษขยะ สวะบริเวณพื้นที่ด้านเหนือของประตูระบายน้ำ หากมีปริมาณมากอันจะเป็นอุปสรรคต่อการเปิด-ปิด ประตูระบายน้ำ จะเร่งเข้าดำเนินการกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำออกให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำ

4.1.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน ในปี 2567 โครงการชลประทานพิจิตร ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำปตร.ท่าแห ประเภทกลุ่มพื้นฐานแล้ว จำนวน 1 กลุ่ม เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2567 จำนวนสมาชิก 60 ราย พร้อมทั้งมีการจัดประชุมกลุ่มผู้ใช้น้ำประตูระบายน้ำท่าแห เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2568 ประชาสัมพันธ์แนวทางการบริหารจัดการน้ำฤดูแล้ง 2567/68 เพื่อชี้แจงหลักเกณฑ์ และแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับสถานการณ์ภัยแล้ง และฝนทิ้งช่วงปี 2568 อีกทั้ง โครงการชลประทานพิษณุโลก ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่ในพื้นที่มีกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในแม่น้ำยมอยู่ ซึ่งมีการจัดประชุมกับเกษตรกรอยู่เสมอเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำให้สมดุล สอดคล้องกับสถานการณ์และอยู่ในตามเกณฑ์การระบายน้ำที่กำหนด อย่างมีประสิทธิภาพ

เกษตรกรรมและปศุสัตว์ เนื่องจากในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวเป็นหลัก ดังนั้น กรมชลประทานจึงร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแปลงเสริมการเกษตรด้านการเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิตข้าวและการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสมตามค่าวิเคราะห์ดิน จำนวน 18 แปลง ในพื้นที่ตำบลวังอิทก ตำบลพันเสา ตำบลบ่อทอง พร้อมเสนอแนะแนวทางการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโดยการเลือกพันธุ์ข้าวที่ทนทาน ใช้พื้นที่ที่ทนแล้ง, ทนน้ำท่วม หรือทนเค็ม เช่น พันธุ์ข้าว ปทุมธานี 1, หอมมะลิ 105 (พัฒนา), กข 61, กข 6 ใช้พันธุ์ข้าวอายุสั้น เพื่อลดความเสี่ยงจากฝนทิ้งช่วง อีกทั้งให้ความรู้เรื่องการปรับรูปแบบการปลูก ปลูกพืชหมุนเวียนในช่วงที่ไม่ใช่หน้าปี เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่ว ช่วยบำรุงดิน อีกทั้ง ร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำแปลงเรียนรู้การเกษตรด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและการใช้ปุ๋ยอย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ ในพื้นที่ตำบลกำแพงดิน พร้อมทั้งมีการถ่ายทอดความรู้การผลิตข้าวคุณภาพตามมาตรฐาน GAP เพื่อเป็นแนวทางที่ช่วยให้การผลิตข้าวมีคุณภาพ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การใช้น้ำ สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ร่วมกับโครงการชลประทานพิจิตร มีการดำเนินการวางแผนจัดสรรน้ำการส่งน้ำการระบายน้ำ และการใช้น้ำเพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยในปี 2567 โครงการชลประทานพิจิตร ดำเนินการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำปตร.ท่าแห ประเภทกลุ่มพื้นฐานแล้ว จำนวน 1 กลุ่ม อีกทั้งโครงการชลประทานพิษณุโลก ยังไม่มีการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำ แต่ในพื้นที่มีกลุ่มเกษตรกรผู้ใช้น้ำสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าในแม่น้ำยมอยู่ ซึ่งมีการจัดประชุมกับเกษตรกรอยู่เสมอเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำให้สมดุลสอดคล้องกับสถานการณ์และอยู่ในตามเกณฑ์การระบายน้ำที่กำหนด อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้มีการประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำทุก ๆ ปี เพื่อรับฟังข้อเสนอ ปัญหาอุปสรรค ความต้องการน้ำในพื้นที่ เพื่อนำมาวางแผนการจัดสรรน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

การบริหารการใช้น้ำ โครงการชลประทานพิษณุโลก และโครงการชลประทานพิจิตร มีการประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำทุก ๆ ปี เพื่อรับฟังข้อเสนอ ปัญหาอุปสรรค ความต้องการน้ำในพื้นที่ เพื่อนำมาวางแผนการจัดสรรน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยในการจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ประเภทกลุ่มพื้นฐาน จะมีการกำหนดข้อบังคับกลุ่มผู้ใช้น้ำ เพื่อเป็นระเบียบให้แก่สมาชิกผู้ใช้น้ำได้ปฏิบัติตาม

การระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัย ปัจจุบันอยู่ระหว่างกระบวนการส่งมอบโครงการให้แก่โครงการชลประทานพิจิตร สำนักงานชลประทานที่ 3 ระหว่างนี้สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 จะรับผิดชอบในการดูแลและบำรุงรักษาประตูระบายน้ำท่าแห ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ และเป็นผู้รับผิดชอบในการควบคุมระดับการยกบานประตูระบายน้ำท่าแหให้สอดคล้องกับสถานการณ์น้ำในแม่น้ำยม ทั้งนี้ การประเมินสถานการณ์ในแม่น้ำยมจะใช้ข้อมูลปริมาณน้ำท่า และข้อมูลรายงานสถานการณ์น้ำรายวันแม่น้ำยม ตั้งแต่ อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จนถึง อำเภอโพทะเล จังหวัดพิจิตร ของศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง มาประกอบการ

การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร ศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดพิษณุโลก มีการออกตรวจสอบและควบคุมการใช้เครื่องมือประมงให้ถูกต้องตามกฎหมายประมงในพื้นที่บริเวณประตูระบายน้ำท่าแห และบริเวณลำน้ำสาขา ซึ่งดำเนินการแล้วจำนวน 4 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมีนาคม – พฤษภาคม และมีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงสู่แม่น้ำยมบริเวณเหนือและท้ายประตูระบายน้ำท่าแห ได้แก่ กุ้งก้ามกราม จำนวน 400,000 ตัว ปลาสวาย ปลาเทโพ ปลากดคัง ปลากray ปลาเค้าดำ และปลากดเหลือง รวมจำนวน 5,000 ตัว อีกทั้งมีการจัดทำประชาคมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดทำประกาศเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ตามพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 การประมงและที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2568 โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน 57 ราย ได้แก่ ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่ทั้ง 12 หมู่บ้านในตำบลกำแพงดิน ทั้งนี้ สำนักงานประมงจังหวัดพิจิตรจะดำเนินการนำผลการประชาคมเข้าที่ประชุมคณะกรรมการประมงประจำจังหวัดเพื่อประกาศเป็นเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำต่อไป

การใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัจจุบันอยู่ระหว่างกระบวนการส่งมอบโครงการให้แก่โครงการชลประทานพิจิตร สำนักงานชลประทานที่ 3 ระหว่างนี้สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 จึงรับผิดชอบในการดูแลและบำรุงรักษาประตูระบายน้ำท่าแห ให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอ รวมถึงร่วมกับโครงการชลประทานพิจิตร ควบคุมดูแลการส่งน้ำให้แก่เกษตรกรในพื้นที่ตามช่วงฤดูกาลเพาะปลูก อีกทั้ง กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก ดำเนินการให้ความรู้เรื่องการปรับรูปแบบการปลูก ปลูกพืชหมุนเวียนในช่วงที่ไม่ใช่ในปี เช่น ปลูกพืชตระกูลถั่ว ช่วยบำรุงดินให้ดินอุดมสมบูรณ์ขึ้น เนื่องจากจะช่วยเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดิน

การคมนาคมขนส่ง สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ดำเนินการซ่อมแซมบำรุงรักษาเส้นทางที่ชำรุดจากการก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2568 เพื่อให้ราษฎรสามารถใช้เส้นทางในการสัญจรได้ปกติ เพื่อให้ราษฎรสามารถใช้น้ำได้สะดวกและปลอดภัยมากขึ้น

การจัดการน้ำเสีย สิ่งปฏิกูล และขยะมูลฝอย สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ดำเนินการติดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียแบบติดกับที่ (On-site Treatment) เพื่อให้รองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นจากห้องน้ำของอาคารสำนักงาน พร้อมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาอย่างสม่ำเสมอ พร้อมทั้งจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความสะอาดห้องน้ำให้ถูกสุขลักษณะเสมอ สำหรับขยะมูลฝอยในบริเวณโดยรอบพื้นที่อาคารสำนักงาน และบริเวณประตูระบายน้ำท่าแห จัดให้มีเจ้าหน้าที่ประจำโครงการรวบรวมขยะ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดินเข้ามาจัดเก็บและนำไปกำจัดต่อไป อีกทั้งยังมีการติดป้ายประกาศให้ผู้เข้ามาบริเวณประตูระบายน้ำท่าแห ช่วยกันรักษาความสะอาด

การจัดการลุ่มน้ำ ในปี 2567 กรมชลประทานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้ในด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น วิธีการปรับปรุงบำรุงดิน วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้ผลิตภัณฑ์ พด. ชนิดต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ ภายใต้แผนการพัฒนาและป้องกันการเสื่อมโทรมของคุณภาพดิน และดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ในการส่งเสริมการปลูกข้าวในพื้นที่รับประโยชน์ เนื่องจากเป็นความต้องการของเกษตรกร และเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสูงสำหรับการปลูกข้าว อีกทั้งยังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดพิษณุโลก และพิจิตร และในส่วนของบริหารจัดการน้ำ ปัจจุบันสำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ร่วมกับโครงการชลประทานพิจิตร รับผิดชอบในการควบคุมระดับการยกบานประตูระบายน้ำท่าแหระบายลงสู่ท้ายน้ำ เพื่อรักษาสภาพลำนน้ำและระบบนิเวศ

4.1.4 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม โครงการชลประทานพิษณุโลก ยังไม่มีจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำประเภทกลุ่มพื้นฐาน แต่ก็ยังมีการจัดประชุมร่วมกับผู้นำชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์อยู่เสมอ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลมาวางแผนการบริหารการใช้น้ำให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำต้นทุนและปริมาณความต้องการใช้น้ำในพื้นที่ในแต่ละช่วงเวลาอย่างเหมาะสม และในปี 2568 จัดประชุมร่วมกับผู้นำชุมชน และเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์จำนวน 6 ครั้ง ดำเนินการแล้ว จำนวน 2 ครั้ง สำหรับโครงการชลประทานพิจิตร มีจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำปตร.ท่าแห ประเภทกลุ่มพื้นฐาน แล้วเมื่อปี 2567 จำนวน 1 กลุ่ม เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2567 จำนวนสมาชิก 60 ราย โดยในปี 2568 มีการจัดประชุมร่วมกับเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2568 ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมกันให้ข้อเสนอแนะ ข้อห่วงกังวล ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ รวมถึงเพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำ สำหรับเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ส่วนใหญ่มีการปลูกข้าวเป็นหลัก เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ซึ่งจะทำนาจำนวน 2 ครั้ง คือ นาปรัง และนาปี สำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร จึงดำเนินการส่งเสริมการเพาะปลูกข้าวให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และลดต้นทุนการใส่ปุ๋ย ซึ่งจะก่อให้เกิดเกษตรกรมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

สุขภาพอนามัยและการบริการสาธารณสุข

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางชีวภาพ** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร โดยในปี 2568 ดำเนินการให้ความรู้อันตรายจากการใช้ การได้รับ และการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร การจัดการสารเคมีในชุมชน และจัดทำคู่มือเกษตรกรปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตรแจกให้องค์ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางชีวภาพ** กรมชลประทานดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 พิษณุโลก และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 นครสวรรค์ เพื่อดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ พร้อมทั้งดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 ดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อมาโดยแมลง มาตั้งแต่ปี 2563 โดยในปี 2568 กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ดำเนินการภายใต้แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการแมลงนำโรคและสัตว์กัดแทะในชุมชน การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อมมาตรฐาน HAS พร้อมจัดทำสื่อสร้างความรู้ความเข้าใจส่งเสริมความรู้ในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและที่พื้กอาศัย การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างถูกต้องปลอดภัย อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก ให้องค์ความรู้เรื่องป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อสำหรับชุมชนแก่ประชาชน ในพื้นที่ 6 ตำบล ในอำเภอบางระกำ นอกจากนี้ สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 ภายหลังจากการสำรวจโรคหนองพยาธิ เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลความชุกโรคหนองพยาธิ จะมีการคืนข้อมูลสู่ชุมชน และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อการเฝ้าระวังป้องกันการแพร่โรคหนองพยาธิในพื้นที่

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางสังคม** ในพื้นที่ตำบลกำแพงดิน อยู่ภายใต้การปกครองของ 2 หน่วยงาน คือ เทศบาลตำบลกำแพงดิน และองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน แต่พื้นที่รับประโยชน์ของโครงการประตุน้ำท่าแห อยู่ภายใต้การดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน ซึ่งจากข้อมูลแผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ. 2566 – 2570 พบว่า มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน จำนวนทั้งสิ้น 1,117 ครัวเรือน มีระบบประปาบาดาลหมู่บ้าน จำนวน 12 หมู่บ้าน ด้านสาธารณสุข ไม่มีสถานอนามัยในพื้นที่ แต่ประชากรในพื้นที่ไปใช้บริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกำแพงดิน ซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลกำแพงดิน ทั้งนี้ ในพื้นที่บริเวณชุมชนยังคงมีการบริการด้านสาธารณสุขโรค สาธารณูปโภค ที่เพียงพอ

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางการยุทธศาสตร์** กรมชลประทานจะประสานทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ในการเพิ่มหัวข้อการให้ความรู้เกี่ยวกับท่าทางที่เหมาะสมสำหรับการทำงาน ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ ภายใต้แผนพัฒนาและส่งเสริมการเกษตร

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางสุขภาพจิต** กรมชลประทานจะดำเนินการประสานงานกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลกำแพงดิน ในการรองรับการเพิ่มขึ้นของประชากรที่เกิดจากการเคลื่อนย้ายเข้ามาหาผลประโยชน์ในพื้นที่ เนื่องจากการมีโครงการประตุน้ำท่าแห

- **การศึกษาด้านสุขภาพอนามัยทั่ว ๆ ไปของประชาชน** กรมชลประทานดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 พิษณุโลก และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 นครสวรรค์ เพื่อดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ พร้อมทั้งดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 ดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อมาโดยแมลง มาตั้งแต่ปี 2563 โดยในปี 2568 กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ดำเนินการภายใต้แผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการแมลงนำโรคและสัตว์กัดแทะใน

ชุมชน การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน HAS พร้อมจัดทำสื่อสร้างความรู้ความเข้าใจส่งเสริมความรู้ในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและที่พิกอาศัย การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างถูกต้องปลอดภัย อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 สำนักรวทางด้านกีฏวิทยา ซึ่งภายหลักราบผลการสำรวจจะมีการแจ้งมาตรการควบคุมโรคให้แก่ ศตม/รพ.สต./อสม. หมั่นตรวจสอบลูกน้ำยุงในพื้นที่ทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ และภาชนะขังน้ำตามบ้านเรือน สำหรับในปี 2569 จะประสานกับทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ดำเนินการจัดอบรมและให้ความรู้ในเรื่องปัจจัยเสี่ยงและแนวทางป้องกันการจมน้ำของประชาชน และดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค อีกทั้ง กรมชลประทาน จะดำเนินการติดป้ายคำเตือนบริเวณที่ตั้งโครงการ

- **การศึกษาด้านภาวะโภชนาการ** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร ดำเนินการปล่อยสัตว์น้ำพื้นถิ่น ได้แก่ พันธุ์ปลาสวาย ปลาเทโพ ปลากดคัง ปลากราย ปลาเค้าดำ ปลากดเหลือง และกุ้งก้ามกราม เพื่อปล่อยคืนเพิ่มผลผลิตสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ภายใต้งานป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ ในการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านโรคอาหารเป็นพิษซึ่งเป็นโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ นอกจากนี้ กรมชลประทานดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร เพื่อดำเนินการแผนงานเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี 2563

- **การศึกษาด้านการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข** กรมชลประทานดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 พิษณุโลก และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 นครสวรรค์ เพื่อดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังโรคติดต่อที่มีน้ำและอาหารเป็นสื่อ พร้อมทั้งดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 ดำเนินการแผนป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังพาหะและโรคติดต่อมาโดยแมลง มาตั้งแต่ปี 2563 โดยในปี 2568 กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ดำเนินการภายใต้งานป้องกันและติดตามการเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม มีการจัดกิจกรรมห้องความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการแมลงนำโรคและสัตว์กัดแทะในชุมชน การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน HAS พร้อมจัดทำสื่อสร้างความรู้ความเข้าใจส่งเสริมความรู้ในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและที่พิกอาศัย การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างถูกต้องปลอดภัย และดำเนินการให้ความรู้แก่ประชาชนด้านโรคอาหารเป็นพิษซึ่งเป็นโรคติดต่อทางอาหารและน้ำ เพื่อป้องกันการเกิดโรคให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 2 และสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 3 สำนักรวทางด้านกีฏวิทยา ซึ่งภายหลักราบผลการสำรวจจะมีการแจ้งมาตรการควบคุมโรคให้แก่ ศตม/รพ.สต./อสม. หมั่นตรวจสอบลูกน้ำยุงในพื้นที่ทั้งแหล่งน้ำธรรมชาติ และภาชนะขังน้ำตามบ้านเรือน สำหรับในปี 2569 จะประสานกับทางสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร ดำเนินการจัดอบรมและให้ความรู้ในเรื่องปัจจัยเสี่ยงและแนวทางป้องกันการจมน้ำของประชาชน เช่น ติดป้ายคำเตือนและจัดอุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำบริเวณแหล่งน้ำ

- **การศึกษาด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกมีการจัดกิจกรรมห้องความรู้แกนนำชุมชน เรื่อง การจัดการแมลงนำโรคและสัตว์กัดแทะในชุมชน การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตรฐาน HAS อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร จัดทำสื่อสร้างความรู้ความเข้าใจส่งเสริมความรู้ในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและที่พิกอาศัย การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างถูกต้องปลอดภัย อีกทั้ง กรมชลประทาน

ดำเนินการจัดสรรงบประมาณให้แก่สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกและสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร เพื่อดำเนินการแผนงานเฝ้าระวังด้านอนามัยสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี 2563

- **การศึกษาด้านประชากรศาสตร์** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลกมีการจัดกิจกรรมให้องค์ความรู้แก่นำชุมชน เรื่อง การจัดการแมลงนำโรคและสัตว์กัดแทะในชุมชน การจัดการคัดแยกขยะในชุมชน และการพัฒนาสิ่งแวดล้อม มาตราฐาน HAS อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร จัดทำสื่อสร้างความรู้ความเข้าใจส่งเสริมความรู้ในการจัดการด้านอนามัยสิ่งแวดล้อมและที่พื้กอาศัย การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอยอย่างถูกต้องปลอดภัย และจะดำเนินการประสานงานกับทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ในการวางแผนด้านสาธารณสุขโรค เนื่องจากการมีโครงการประจวบคายน้ำท่าแห อาจทำให้มีประชากรเข้ามาทำประโยชน์ในพื้นที่มากขึ้น

การท่องเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ และสุนทรียภาพ สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 ดำเนินการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลพื้นที่โดยรอบบริเวณห้วงงาน ให้มีความสวยงาม สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อยอยู่เสมอ

4.2 สรุปผลการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

ปัจจุบันโครงการประจวบคายน้ำท่าหางาม จังหวัดพิษณุโลก อยู่ในระยะดำเนินการ ซึ่งดำเนินการปฏิบัติตามมาตรการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนี้

4.2.1 ด้านทรัพยากรกายภาพ

ลักษณะภูมิอากาศ ในปี 2567 ศูนย์อุตุนิยมวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการติดตั้งสถานีตรวจวัดอุตุนิยมวิทยาบริเวณประจวบคายน้ำท่าแห เพื่อบันทึกข้อมูลสำรวจปริมาณน้ำฝนสะสมรายวัน โดยพบว่าเดือนธันวาคมปี พ.ศ. 2567 จนถึงปัจจุบัน มีปริมาณฝนสะสมรายวันสูงสุดเท่ากับ 22.4 มิลลิเมตร ในวันที่ 25 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2568 เดือนกุมภาพันธ์มีปริมาณฝนสะสมมากที่สุดเท่ากับ 43.2 มิลลิเมตร ปริมาณฝนสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม 2567 ถึง 31 มีนาคม พ.ศ. 2568 เท่ากับ 66.2 มิลลิเมตร

ทรัพยากรดิน กรมชลประทานร่วมกับกรมพัฒนาที่ดิน ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพดิน สมบัติดินด้านกายภาพ และเคมี โดยเก็บตัวอย่างดินตามหน่วยแผนที่ดิน และการใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำเกษตรครอบคลุมทั้งพื้นที่โครงการ ที่ระดับ 0 - 15 และ 15 - 30 ซม. สำหรับนาข้าว ที่ระดับ 0 - 30 ซม.และ 30 - 60 ซม อีกทั้ง เก็บบันทึกข้อมูลดิน (Soil Boring) เพื่อตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงของหน้าดินที่ระดับดินบน (ชั้นไผ่พรวน) และดินล่าง ซึ่งดำเนินการในปี 2567 (ระยะก่อสร้าง) และจะดำเนินการครั้งถัดไป ในปี 2570 (ระยะดำเนินการ)

ธรณีวิทยาและการเกิดแผ่นดินไหว กรมชลประทานดำเนินการติดตามการเกิดแผ่นดินไหวบริเวณประเทศไทย และพื้นที่ใกล้เคียงของกองเฝ้าระวังแผ่นดินไหว กรมอุตุนิยมวิทยา ซึ่งจากรายงานสรุปเหตุการณ์แผ่นดินไหวประจำเดือน ตั้งแต่เดือนมกราคม ถึง พฤษภาคม 2568 พบว่า ในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก และพื้นที่ใกล้เคียง ไม่มีการเกิดแผ่นดินไหว จากเหตุการณ์แผ่นดินไหวขนาด 8.2 ตามมาตราริกเตอร์ บริเวณประเทศเมียนมา เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2568 ภายหลังการเกิดเหตุ นั้น ในวันที่ 29 มีนาคม 2568 สำนักงานชลประทานที่ 3 ดำเนินการเข้าตรวจสอบความมั่นคงของอาคารชลประทานที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมชลประทาน ตามมาตรการด้านความปลอดภัยเขื่อน ซึ่งจากการตรวจสอบเบื้องต้น พบว่า อาคารชลประทานขนาดกลาง และขนาดเล็ก ในจังหวัดพิจิตร ไม่ได้รับผลกระทบจากแผ่นดินไหว สามารถใช้งานได้ปกติ

ตะกอน ศูนย์อุตุนิยมวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการสำรวจปริมาณตะกอนแขวนลอยของสถานี Y.51 (ด้านเหนือ) ตั้งแต่เดือนธันวาคมปี 2567 ถึงเดือนมีนาคม 2568 พบว่า ไม่มี

ปริมาณตะกอนผ่านสถานี Y.51 เนื่องจากมีการปิดประตูระบายน้ำทำให้ส่งผลต่ออัตราการไหลของน้ำในลำน้ำ และมีปริมาณตะกอนในลำน้ำมากที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม พ.ศ. 2567 มีปริมาณตะกอนในลำน้ำสะสมเท่ากับ 78,426 ตัน และในปี พ.ศ. 2567 มีปริมาณตะกอนในลำน้ำสะสมเท่ากับ 257,549.31 ตัน อีกทั้งมีการสำรวจข้อมูลรูปตัดลำน้ำของสถานี Y.51 เหนือประตูระบายน้ำ และสถานี Y.17 ท้ายประตูระบายน้ำ เพื่อประกอบการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสภาพตลิ่ง

อุทกวิทยาน้ำผิวดิน ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่าง ดำเนินการบันทึกข้อมูล ระดับน้ำเฉลี่ยรายวัน และปริมาณน้ำท่าเฉลี่ยรายวัน จำนวน 2 สถานี ได้แก่ สถานี Y.51 เหนือประตูระบายน้ำ และสถานี Y.17 ท้ายประตูระบายน้ำ

คุณภาพน้ำผิวดิน กรมชลประทานดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำผิวดินจำนวน 7 จุดเก็บตัวอย่าง จำนวน 2 ครั้ง/ปี ตั้งแต่ปี 2563 – 2575 โดยในปี 2568 ดำเนินการเก็บตัวอย่างคุณภาพน้ำผิวดิน ครั้งที่ 1 (ตัวแทนฤดูแล้ง) เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2568 พบว่า คุณภาพน้ำโดยรวมในแม่น้ำยม (SW1 – SW5, และ SW 7) จากการประเมินโดยดัชนีคุณภาพน้ำแหล่งน้ำผิวดิน Water Quality Index (WQI) เท่ากับ 70 อยู่ในเกณฑ์พอใช้ เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในประเภทที่ 3 สำหรับคุณภาพน้ำในลำน้ำสาขา SW 6 WQI เท่ากับ 49 ในเกณฑ์เสื่อมโทรม เทียบกับมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินอยู่ในประเภทที่ 4

อุทกธรณีวิทยาน้ำใต้ดิน กรมชลประทานดำเนินการติดตามตรวจสอบระดับน้ำใต้ดิน จากบ่อบาดาลในบริเวณพื้นที่โครงการ ตั้งแต่ปี 2563 – 2575 โดยในปี 2568 ดำเนินการวัดระดับน้ำ ครั้งที่ 1 (ฤดูแล้ง) เดือนมีนาคม 2568 สามารถวัดระดับน้ำใต้ดินได้ทั้งหมด 11 สถานี จากทั้งหมด 14 สถานี พบว่า มีระดับน้ำใต้ดินอยู่ที่ 4.15 – 9.80 เมตร โดยส่วนใหญ่มีทิศทางการไหลจากตรงกลางของพื้นที่บริเวณบ้านวังอิทกและบ้านกระทุ่มยอดน้ำไปสู่ทุกทิศทางของพื้นที่โครงการฯ ได้แก่ ทางทิศเหนือ เป็นการไหลจากตอนกลางไปสู่บริเวณบ้านวังไข่น้ำและบ้านคลองไร่ จากนั้นไหลลงสู่แม่น้ำยม ทางทิศตะวันตก เป็นการไหลจากตอนกลางไปสู่บริเวณบ้านวังใหญ่ทางทิศตะวันออก เป็นการไหลจากตอนกลางไปสู่แม่น้ำน่าน และทางทิศใต้เป็นการไหลจากตอนกลางไปสู่บริเวณบ้านวังโป่งและบ้านท่าทอง จากนั้นไหลลงสู่แม่น้ำยม

คุณภาพน้ำใต้ดิน กรมชลประทานดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดิน ตั้งแต่ปี 2563 – 2575 จำนวน 4 สถานี ซึ่งในปี 2568 ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำใต้ดินในช่วงฤดูแล้ง เดือนมีนาคม 2568 พบว่า ดัชนีคุณภาพน้ำใต้ดินส่วนใหญ่เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพน้ำบาดาลที่ใช้บริโภค และมาตรฐานคุณภาพน้ำใต้ดิน สำหรับความเหมาะสมในด้านการชลประทานและการเกษตร โดยการประเมินจากการนำไฟฟ้าซึ่งบ่งบอกถึงความเค็มของน้ำพบว่า ทุกสถานีมีคุณภาพน้ำอยู่ระดับดีเยี่ยม น้ำมีความเค็มระดับต่ำ สามารถใช้ในการชลประทานกับพืชทุกชนิด

4.2.2 ด้านทรัพยากรชีวภาพ

ป่าไม้ กรมชลประทานร่วมมือกับคณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการสำรวจโครงสร้างและองค์ประกอบของสังคมพืชริมน้ำ โดยการเดินสำรวจตามแนวลำน้ำยม และวางแผนตัวอย่างรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส จำนวน 3 แปลง เพื่อศึกษาไม้ต้น ไม้รุ่น และไม้พื้นล่าง เมื่อวันที่ 22 – 23 พฤษภาคม 2568 พบชนิดพันธุ์พืชทั้งสิ้น 57 ชนิด 43 สกุล 26 วงศ์ สังคมพืชริมน้ำในพื้นที่ที่มีความหลากหลายเด่นชัดในชั้นไม้ต้นและการกระจายตัวของพรรณไม้ค่อนข้างสูง ไม้พื้นล่างมีความหลากหลายน้อย และกระจายตัวไม่สม่ำเสมอ ทั้งนี้ เมื่อแบ่งสถานภาพของชนิดพันธุ์ โดยใช้หลักเกณฑ์การจำแนกจาก IUCN Red List Categories and Criteria: Version 4.0 (2012) พบว่า ชนิดพันธุ์ที่พบส่วนใหญ่จัดอยู่ในกลุ่มเป็นกังวลน้อยที่สุด (LC) พร้อมทั้งมีการดำเนินการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินของพื้นที่โดยรอบโครงการและปาริมน้ำ โดยการสำรวจภาคสนามและเก็บรวบรวมข้อมูลสภาพแวดล้อมในปัจจุบันของการใช้ที่ดินประเภทหลัก รวมถึงสภาพสังคมพืชริมน้ำ เมื่อวันที่ 13 มีนาคม 2568 อีกทั้งยังมีติดต่อบริษัทงานกับสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิ

สารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA เพื่อจัดซื้อข้อมูลภาพถ่ายจากดาวเทียมไทยโชต ผลิตภัณฑ์ชนิด Pan-Sharp/ Orthorectification ความละเอียดภาพ 2 เมตร โดยใช้ระบบพิกัดฉาก UTM บนพื้นหลักฐานแผนที่ WGS 84 บันทึกภาพช่วงปี 2561 - 2568 บริเวณพื้นที่รับประโยชน์ประจําการระบายน้ำท่าทางงาม จังหวัดพิษณุโลก และส่งมอบภาพออร์โธ แบบ Pan-Sharp ในรูปแบบ GeoTiff ปัจจุบันอยู่ระหว่างการแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียมด้วยสายตา เพื่อจำแนกประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สิ่งมีชีวิตในน้ำ กรมชลประทานมีการดำเนินงานร่วมกับศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครสวรรค์ ดำเนินการเก็บตัวอย่างนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรการประมง ได้แก่ ปลา แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ สัตว์หน้าดิน และพรรณไม้น้ำ จำนวน 7 จุด ปีละ 2 ครั้ง ตั้งแต่ปี 2564 โดยในปี 2568 ดำเนินการเก็บตัวอย่างครั้งที่ 1 ตัวแทนฤดูแล้ง เมื่อเดือนมีนาคม 2568 พบชนิดพันธุ์สัตว์น้ำรวม 67 ชนิด ในส่วนของผลการสำรวจ แพลงก์ตอนพืช แพลงก์ตอนสัตว์ สัตว์หน้าดิน และพรรณไม้น้ำ อยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งดำเนินการประสานงานกับกองวิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืด กรมประมง เพื่อดำเนินการสำรวจและรวบรวมข้อมูล ชนิดพันธุ์ปลา และขนาดประชากรปลาบริเวณพื้นที่ทางผ่านปลา แม่น้ำยมเหنيةและท้ายประตูระบายน้ำท่าแห รวมถึงรวบรวมข้อมูลอุทกศาสตร์ เพื่อนำมาประเมินสัมฤทธิ์ผลของทางผ่านปลา ภายใต้แผนติดตามตรวจสอบด้านนิเวศวิทยาทางน้ำและทรัพยากรการประมง อีกทั้ง สำนักงานก่อสร้างชลประทานขนาดกลางที่ 3 และโครงการชลประทานพิจิตร ดำเนินการติดตามตรวจสอบวัชพืช เศษไม้ เศษขยะ สวะ บริเวณพื้นที่ด้านเหนือของประตูระบายน้ำ หากมีปริมาณมากอันจะเป็นอุปสรรคต่อการเปิด - ปิด ประตูระบายน้ำ จะเร่งเข้าดำเนินการกำจัดสิ่งกีดขวางทางน้ำออกให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการไหลของน้ำ

4.2.3 ด้านคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ระบบชลประทาน โครงการชลประทานพิษณุโลก มีการจัดประชุมร่วมกับเกษตรกรในพื้นที่รับประโยชน์ จำนวน 6 ครั้ง ปัจจุบันดำเนินการไปแล้ว 2 ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาอุปสรรคในพื้นที่ ทั้งฤดูฝนและฤดูแล้ง เพื่อวางแผนในการบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุด อีกทั้งโครงการชลประทานพิจิตร มีการจัดประชุมร่วมกับเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2568 สร้างการรับรู้และความเข้าใจในส่วนของการดูแลบำรุงรักษา สร้างความเข้าใจในการบริหารจัดการน้ำ และเพื่อวางแผนการบริหารจัดการน้ำให้สมดุล สอดคล้องกับสถานการณ์และอยู่ในตามเกณฑ์การระบายน้ำที่กำหนด อย่างมีประสิทธิภาพ

เกษตรกรรมและปศุสัตว์ กรมชลประทานร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ ในปี 2568 โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียมไทยโชต สำหรับกิจกรรมด้านปศุสัตว์ อยู่ระหว่างการประสานขอข้อมูลจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอบางระกำ และสำนักงานปศุสัตว์อำเภอสว่างงาม อีกทั้งดำเนินการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานเกษตรจังหวัดพิจิตร ดำเนินการส่งเสริมการปลูกข้าวในพื้นที่ซึ่งสอดคล้องกับปฏิทินการปลูกข้าว เนื่องจากในพื้นที่เกษตรกรส่วนใหญ่ทำนาปี และนาปรัง ในปี 2568 จึงมีการส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำแปลงเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวและการใช้ปุ๋ย โดยใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

การใช้น้ำ โครงการชลประทานพิษณุโลก และโครงการชลประทานพิจิตร มีการประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำทุก ๆ ปี เพื่อรับฟังข้อเสนอ ปัญหาอุปสรรค ความต้องการน้ำในพื้นที่ เพื่อนำมาวางแผนการจัดสรรน้ำให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

การบริหารการใช้น้ำ โครงการชลประทานพิษณุโลก และโครงการชลประทานพิจิตร มีการประชุมร่วมกับกลุ่มผู้ใช้น้ำทุก ๆ ปี เพื่อรับฟังข้อเสนอ ปัญหาอุปสรรค ความต้องการน้ำในพื้นที่ เพื่อนำมาปรับปรุงแผนงานการจัดสรรน้ำให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ และชนิดพืชที่ปลูกในพื้นที่ต่อไป

การระบายน้ำและการบรรเทาน้ำท่วม ศูนย์อุทกวิทยาชลประทานภาคเหนือตอนล่างดำเนินการติดตั้งสถานีตรวจวัดระดับน้ำ สถานี Y.51 (ด้านเหนือ) เมื่อปี 2564 และติดตั้งปริมาณน้ำในแม่น้ำยมของสถานี Y.50 (ด้านเหนือ) และสถานี Y.17 (ด้านท้ายน้ำ) รวมถึงติดตั้งสถานีตรวจวัดอุทกนิยามวิทยา บริเวณพื้นที่ประตูระบาย ในปี 2567 เพื่อนำข้อมูลปริมาณฝน และปริมาณน้ำ มาใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการน้ำของโครงการ

การประมงและการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานประมงจังหวัดพิจิตร และศูนย์ป้องกันและปราบปรามประมงน้ำจืดพิษณุโลก ดำเนินการออกตรวจสอบและควบคุมการใช้เครื่องมือประมงให้ถูกต้องตามกฎหมายประมงในพื้นที่บริเวณประตูระบายน้ำท่าแห และบริเวณลำน้ำสาขาแล้ว จำนวน 4 ครั้ง ตั้งแต่เดือนมีนาคม – พฤษภาคม

การใช้ประโยชน์ที่ดิน กรมชลประทานร่วมกับคณะเกษตรศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยนเรศวร ดำเนินการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่รับประโยชน์ของโครงการ โดยใช้ภาพถ่ายจากดาวเทียมไทยโชต เพื่อนำมาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดินในพื้นที่รับประโยชน์จังหวัดพิษณุโลก ปี 2559 2561 และ 2564 และจังหวัดพิจิตร ปี 2561 2563 และ 2566

4.2.4 ด้านคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

เศรษฐกิจและสังคม ส่วนเศรษฐกิจสังคมและประเมินผลโครงการ กรมชลประทาน ดำเนินการสำรวจข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจสังคม และจัดทำรายงานการติดตามตรวจสอบด้านสภาพเศรษฐกิจสังคมของโครงการ โดยจ้างบริษัท เอกปภา คอนซัลแตนท์ จำกัด ซึ่งมีการสำรวจข้อมูลสภาพเศรษฐกิจสังคม และความคิดเห็นของครัวเรือนกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์ และได้รับผลกระทบจากการดำเนินโครงการประตูระบายน้ำท่าแห อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร ระหว่างวันที่ 6 - 10 เมษายน พ.ศ. 2568 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

สุขภาพอนามัยและการบริการสาธารณสุข

- **การศึกษาสิ่งคุกคามทางเคมี** กรมชลประทานร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิษณุโลก และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดพิจิตร โดยในปี 2568 ดำเนินการให้ความรู้อันตรายจากการใช้ การได้รับ และการสัมผัสสารเคมีทางการเกษตร การจัดการสารเคมีในชุมชน สำรวจข้อมูลการใช้สารเคมี ตรวจหาสารเคมีตกค้างในเลือดของประชาชน ที่สัมผัสสารเคมี และจัดทำคู่มือเกษตรกรปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร แจกให้องค์กรความรู้แก่ประชาชนทั่วไป

การท่องเที่ยว กีฬา แหล่งนันทนาการ และสุนทรียภาพ เนื่องจากประตูระบายน้ำท่าแห ยังมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมในพื้นที่ไม่มาก จึงยังไม่มี การติดตามสถิตินักท่องเที่ยว ทั้งนี้ กรมชลประทานจึงดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว ผ่านเพจเฟซบุ๊กของกรมชลประทาน